

УДК 378.147.88

DOI 10.11603/2311-9624.2020.3.11574

© **О. Б. Беліков, Н. В. Ватаманюк, В. І. Струк**

ВДНЗ України «Буковинський державний медичний університет», м. Чернівці
e-mail: belikovsasha@ukr.net

Дистанційне навчання як принцип відкритого заняття

ІНФОРМАЦІЯ

Надійшла до редакції/Received:
01.09.2020 р.

Ключові слова: дистанційне навчання; модернізація; освіта.

АНОТАЦІЯ

Резюме. Серед технологій, що базуються на принципах відкритого навчання, великих обертів набирає дистанційне навчання. Ця технологія широко використовує комп'ютерні навчальні програми різного призначення та сучасні телекомунікації для спілкування безпосередньо із студентом на відстані. Ідеєю цієї технології є взаємодія викладача і студента у віртуальному просторі: обидва вони знаходяться біля своїх комп'ютерів або гаджетів і спілкуються за допомогою мережі «Інтернет». Також у модернізації освіти виключну роль займає дистанційне навчання. В умовах, що виникли через пандемію, студенти і науково-педагогічні працівники повинні з розумінням ставитися до необхідності працювати у вимушених дистанційних умовах із більш практичним та усвідомленим підходом до подолання існуючих цифрових бар'єрів у системі освіти.

Вступ. Світ не стоїть на місці, тому реалії сьогодення вимагають від нас не відставати, а навпаки – впевнено йти вперед шляхом прогресу, використовуючи увесь потенціал передових інформаційних технологій сучасності. Особливо це актуально для медичної освіти – галузі, яка за своєю суттю уособлює все прогресивне, сучасне і найбільш актуальне, в тому числі й аспекти дистанційного навчання. Ця технологія базується на принципах відкритого навчання, широко використовує комп'ютерні навчальні програми різного призначення та сучасні телекомунікації для спілкування безпосередньо із студентом на відстані.

Метою дослідження було розглянути особливості впровадження дистанційного навчання до сучасної системи медичної освіти та визначити основні переваги та недоліки навчання в онлайн-режимі на кафедрах стоматологічного факультету Буковинського державного медичного університету.

Результати досліджень та їх обговорення.

Для будь-якої професійної діяльності людини характерні інновації, які стають предметом вивчення, аналізу та впровадження. Але інновації у системі освіти самі по собі не виникають, вони є результатом наукових пошуків, передового педагогічного досвіду окремих викладачів та інколи цілих колективів. Термін означає нововведення, новизну, зміну, а сам процес припускає введення чого-небудь нового. Упровадження в педагогічний процес цих технологій передбачає введення нового в мету, зміст, методи та форми навчання, організацію спільної діяльності викладачів і студентів [1].

Однією із форм інновацій в організації професійної освіти є дистанційне навчання [2]. На відміну від заочного навчання, дистанційне дає можливість набувати знання на будь-якій відстані від навчального закладу. В той час, як при заочному навчанні студент повинен неодноразово приїжджати до навчально-

го закладу, дистанційне навчання практично повністю це усуває. Ідеєю цієї технології є взаємодія викладача і студента у віртуальному просторі: обидва вони знаходяться біля своїх комп'ютерів або гаджетів і спілкуються за допомогою мережі «Інтернет». Саме тому впровадження дистанційного навчання в навчальний процес є доброю альтернативою в умовах карантину.

Цей метод навчання має ряд переваг:

- Це – навчання нової епохи, вчасна відповідь на виклики інформаційного суспільства.
- Це – активна та продуктивна взаємодія студентів із викладачем.
- Це – систематичний контроль навчального процесу, що здійснюється як викладачем, так і автоматично – за допомогою спеціально розроблених систем тестування.
- Це – оперативний зворотний зв'язок протягом усього навчального процесу.
- Це – повний комплект необхідних навчально-методичних матеріалів із кожної дисципліни.

Світова телекомунікаційна інфраструктура дає сьогодні можливість створення систем масового безперервного самонавчання, загального обміну інформацією, незалежно від тимчасових і просторових поясів. У студентів з'явилася можливість спілкуватися й одержувати зворотний зв'язок від будь-якого студента, де б він не перебував; повний комплект опорних конспектів та методичних рекомендацій потрібних для навчання; збірник завдань, розроблених для продуктивного самостійного опанування дисциплін; необмежений доступ до сучасної електронної бібліотеки нашого університету: впорядкований каталог примірників наукової, навчальної та методичної літератури.

При дистанційному навчанні можуть використовуватися різноманітні методи надання навчальної інформації. Уже змінилося кілька поколінь використаних технологій – від традиційних друкованих видань до найсучасніших комп'ютерних технологій [3].

Існує декілька організаційно-методичних моделей дистанційного навчання: навчання за типом екстернату, навчання на базі одного університету. Такі програми для одержання різноманітних дипломів розроблені в багатьох провідних університетах світу [4]. Сучасне дистанційне навчання повинне базуватися на використанні таких основних елементів, як середовища передачі інформації; методів,

залежних від технічного середовища обміну інформацією.

У наш час перспективною є інтерактивна взаємодія викладача зі студентами за допомогою інформаційних комунікаційних мереж, з яких масово виділяється середовище інтернет-користувачів. Під час дистанційного навчання можна використовувати такі основні елементи, як: дистанційні курси, Web-сторінки й сайти, електронні скриньки, форуми й блоги, чат і ICQ, теле- і відеоконференції, віртуальні класні кімнати й тощо.

Дистанційне навчання відіграє все більшу роль у модернізації освіти. Воно розвивається значними темпами, цьому сприяє й розвиток мережі «Інтернет», і зростання її інформаційних і комунікаційних можливостей. Однак дистанційні технології, впроваджені в освітній процес, вимагають більш ретельного відпрацювання методик засвоєння знань, аналізу пріоритетів факторів, що впливають на ефективність роботи викладачів і студентів у дистанційному середовищі [5].

Дослідники констатують той факт, що словесні звернення вчителів та невербальні контакти може зменшити психологічну дистанцію між викладачами та студентами, що призводить до підвищення рівня навчання. Отже, фізична дистанція, яка існує на курсах електронного навчання між викладачем та студентами, може призвести до психологічного та комунікативного розриву між ними. При позитивній взаємодії між дистанційним студентом та його викладачем, той, хто навчається, потрапляє під вплив інструктора. Це дає змогу студенту опиратися на досвід викладача, що дозволяє студенту взаємодіяти зі змістом найбільш ефективно, з урахуванням його особистих потреб та стилю.

На дистанційному навчанні студент загалом проводить свою взаємодію із матеріалами самостійно, при цьому зменшуючи ступінь контролю викладача над процесом навчання студента. Особливо це актуально на клінічних кафедрах, зокрема для студентів стоматологічного факультету. Під час дистанційного навчання, в умовах відсутності практичної діяльності студентів безпосередньо біля крісла хворого, завдяки мережі «Інтернет» є можливість отримати інформацію із вебінарів, майстер-класів, демонстрації маніпуляцій на тренажерах і фантомах.

Висновки. Дистанційне навчання може і повинно зайняти значну нішу, забезпечити

якісну освіту, що відповідає вимогам сучасного суспільства. Проте результати опитування в цілому підтверджують, що і студенти, і науково-педагогічні працівники повинні з розумінням ставитися до необхідності працювати

у вимушених дистанційних умовах, що виникли через пандемію, із більш практичним та усвідомленим підходом до подолання існуючих цифрових бар'єрів у системі освіти.

©А. Б. Беликов, Н. В. Ватаманюк, В. И. Струк

ВГУЗ України «Буковинский государственный медицинский университет», г. Черновцы

Дистанционное обучение как принцип открытого занятия

Резюме. Среди технологий, основанных на принципах открытого обучения, больших оборотов набирает дистанционное обучение. Эта технология широко использует компьютерные учебные программы различного назначения и современные телекоммуникации для общения непосредственно со студентом на расстоянии. Идеей этой технологии является взаимодействие преподавателя и студента в виртуальном пространстве: оба они находятся у своих компьютеров или гаджетов и общаются с помощью сети «Интернет». Также в модернизации образования исключительную роль занимает дистанционное обучение. В условиях, возникших из-за пандемии, студенты и научно-педагогические работники должны с пониманием относиться к необходимости работать в вынужденных дистанционных условиях с более практичным и осознанным подходом к преодолению существующих цифровых барьеров в системе образования.

Ключевые слова: дистанционное обучение; модернизация; образование.

©O. B. Belikov, N. V. Vatamaniuk, B. I. Struk

Bukovynian State Medical University, Chernivtsi

Distance learning as a principle of open lesson

Summary. Distance learning is gaining among technologies based on the principles of open learning. This technology widely uses computer curricula for various purposes and modern telecommunications to communicate directly with a student at a distance. The idea of this technology is the interaction of a teacher and a student in a virtual space: both of them are at their computers or gadgets and communicate via the Internet. Distance learning also plays an exceptional role in the modernization of education. In the conditions that have arisen due to the pandemic, students and academic staff should be sensitive to the need to work in forced remote conditions with a more practical and conscious approach to overcoming the existing digital barriers in the education system.

Key words: distance learning; modernization; education.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Зайцева Т. В. Впровадження сучасних інноваційних технологій навчання в освітній процес / Т. В. Зайцева, Л. В. Кравцова, Н. Г. Камінська / Науковий вісник Херсонської державної морської академії. – 2018. – № 1 (18). – С. 82–92.
2. Вороненко Ю. В. Функціональні і структурні зміни в організації безперервного професійного розвитку лікарів та провізорів в контексті реформування охорони здоров'я України : матеріали XVI Всеукраїнської наук.-практ. конф. з міжнар. участю «Інновації у вищій медичній та фармацевтичній освіті України» (з дистанційним під'єднанням ВМ (Ф) НЗ України за допомогою відеоконференцз'язку), 16–17 травня 2019 року, м. Тернопіль / Ю. В. Вороненко, О. К. Толстанов, В. В. Краснов. – Тернопіль, 2019. – С. 73–74.
3. Іванькова Н. А. Принципи розробки Online-курсів для самостійної роботи студентів на платформі edX: навч. посіб. для викладачів / Н. А. Іванькова, О. А. Рижов, В. В. Васілакін. – Запоріжжя : ЗДМУ, 2018. – 76 с.
4. Морозов В. Філософія впровадження інновацій у педагогічний процес / В. Морозов // Вища освіта України. – 2014. – № 2. – С. 36–39.
5. Шестопалюк О. В. Інноваційні моделі навчання в діяльності вищих навчальних закладів / О. В. Шестопалюк // Теорія і практика управління соціальними системами. – 2013. – № 3. – С. 118–124.

REFERENCES

1. Zaytseva, T.V., Kravtsova, L.V., & Kaminska, N.H. (2018). Vprovadzhennia suchasnykh innovatsiinykh tekhnolohii navchannia v osvitnii protses [Implementation of modern innovative learning technologies in the educational process]. *Naukovyi visnyk Khersonskoi derzhavnoi morskoi akademii – Scientific Bulletin of the Kherson State Maritime Academy*, 1 (18), 82-92 [in Ukrainian].
2. Voronenko, Yu.V., Tolstanov, O.K., & Krasnov, V.V. (2019). Funktsionalni i strukturni zminy v orhanizatsii bezperervnogo profesiinoho rozvytku likariv ta provizoriv v konteksti reformuvannia okhorony zdorovia Ukrainy [Functional and structural changes in the organization of continuous professional development of doctors and pharmacists in the context of health care reform in Ukraine]. *XVI Vseukrainska naukovo-praktychna konferentsiia z mizhnarodnoiu uchastiu «Innovatsii u vyshchii medychnii ta farmatsevtychnii osviti Ukrainy» (z dystantsiynym pidiednanniam VM (F) NZ Ukrainy za dopomohoiu videokonferentsviazku) – XVI All-Ukrainian scientific-Practical Conf. with international participation “Innovations in higher medical and pharmaceutical education of Ukraine” (with remote connection VM (F) NZ of Ukraine by videoconferencing)*. Ternopil [in Ukrainian].
3. Ivankova, N.A., Ryzhov, O. A., & Vasilakin, V.V. (2018). *Pryntsypy rozrobky Online kursiv dlia samostiinoi roboty studentiv na platformi edX. Navchalnyi posibnyk dlia vykladachiv [Principles of developing Online courses for independent work of students on the edX platform. Textbook for teachers]*. Zaporizhzhia: ZDMU [in Ukrainian].
4. Morozov, V. (2014). Filosofiia vprovadzhennia innovatsii u pedahohichni protses [Philosophy of innovation in the pedagogical process]. *Vyshcha osvita Ukrainy – Higher Education in Ukraine*, 2, 36-39 [in Ukrainian].
5. Shestopaliuk, O.V. (2013). Innovatsiini modeli navchannia v diialnosti vyshchych navchalnykh zakladiv [Innovative models of education in the activities of higher educational institutions]. *Teoriia i praktyka upravlinnia sotsialnymy systemamy – Theory and Practice of Social Systems Management*, 3, 118-124 [in Ukrainian].